

EDINOST

Uredništvo in upravljalstvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Tel. 11-57. Dostajati se po poštomu poštomu, plačilo po predložitvi, redno, mesečno in letno po upravljalstvu. Redovniški in letniški prispevki plačati se na predložitvi. — Last. založba in tisk: Tiskarna "Edinost". Podredništvo v Gorici: ulica Glavni Cerkveni 7. I. a. — Telef. 2. 27. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Parla.

Naši primki in pravopis

V zadnjem času se pešajo tržaški listi ponovno z našimi primki ter zahtevajo, med drugim, naj se tudi kratkoma uradno ukrene, da se slovanski primki morajo pisati v italijanskem oziroma latinskem pravopisu, kakor je bil že v rabi pred 100 in več leti, ko se je pisala naša končnica na ič po benečanskem načinu — ich, oziroma po furlanskem — ig. Po mnenju "Piccolo" in "Popolovega" člankarja je namreč dosedanja slovanska pisava naših primkov v gajici neka povsem eksotična novotarija, katera se ne sme dalje dopuščati. Da so se take tuje oblike že nekako udomačile ter povzročile obilo zmešnjav med ljudstvom, tega so krivi predvsem slovanski duhovniki, ki so po naročilu škofa Dobrile vse vprek slavizirali. Ker pa Italijani ne znajo čitati te novodobne pisave in vsled tega tudi ne morejo pravilno izgovarjati takih primkov svojih novih sodeželanov, je nujno potrebno, da se prepove raba vseh onih črk, ki jih nima romanski pravopis. Če je gajica umestna za slovenske ali hrvaške dežele, je ta pravopis le v kvar novim italijanskim pokrajinam.

Mislimo, da se nam ni treba podrobno baviti s temi trditvami, v kolikor jih narekuje neka slepa domneva, zanesljavo. Tudi se ne izplača zavratiti ostale očitke na naslov slovanske duhovščine in učiteljsstva v preteklosti. Sodimo pa, da ima vsak človek naravno, in torej neodtujljivo pravico do svojega imena in primka in tudi, da se to njegovo ime tako piše, kakor se res glasi in kakor odgovarja čim pravišnejšemu izgovorjanju.

Za zmore li italijanski, oziroma romanski pravopis toliko znakov, kolikor bi odgovarjalo vsem slovanskim glasom? Ni dvojbe, da ne! Kajti v slovenski imamo vsaj 10 različnih glasov več kakor v romanski, in ker ima moderni slovanski (diakritični) pravopis za vsak glas tudi svoj posebni znak, je razumljivo in naravno, da ne more italijanski pravopis dati vseh potrebnih znakov za slovanske glasove. Res, da si Italijani znajo pomagati na tak način, da nekatere črke, kakor s, g, c, uporabljajo kar za več različnih glasov italijanskega jezika, in sicer s pomočjo zveze z drugimi črkami (sintetično). Vendar ni to nikakor še zadostno za posamezne in raznovrstne glasove, ki jih vsebuje bogato slovansko glasovje. Znano je, da dočim ima romanska abeceda komaj 25 črk jih premore popolna slovanska kar še enkrat toliko! Iz čisto številne razlike izhaja torej, da se slovenske besede ne dajo zlahka ali sploh ne napisati s samo romanskimi črkami (in seveda tudi nemškimi ne). Najbolje razsvetljuje to kak primer: običajni primke kraški Tomažič, ki se glasovno in pismeno še povsem razlikuje od istrskega Tomasić — a lahko bi se pisalo vsakokrat le Tomasić in glede na to, da sta tudi končnici povsem različni. Torej, kakor vidimo, se naša ž in č sploh ne dasta italijanski transkribirati, ker Italijani teh posebnih glasov in seveda tudi odgovarjajočih znakov ne poznajo. Drug primer: Piščanec, običajni primke naše okolice, ki odgovarja posebnemu pojmu vzemu iz narave, in je torej točno fiksiiran, kako naj se piše to ime italijanski? V Trstu ga pišejo na peto načinov sicer, ampak nobeden teh ne odgovarja glasovno izvirnemu primku! Dalje Jerjal, tudi točen poim iz žive narave posnet, torej toliko bolj ustaljen. Kako bi se dal italijanski transkribirati? In ravno tako ne primki Ziberna, Požar, Kariz, Janežič, Zivec, Jez, Primožič, Zgur, Bavdaž kakor tudi ne Zidar, Zobec, Zadnik, Zega, in ne Pogacnik, Sardoč, Čok, Čuk, Pečar itd., ki jih ne moremo pravilno napisati potom nobene kombinacije črk italijanskega alfabeta. Na srečo morejo Italijani za drugorodna imena obdržati k, Škodnik, Cerkvenik, Olenik, Kotnik, Godnik, Gradnik, Slavik, Brišček itd. Če bi ta k pisali s ch, bi iz našega govtika k nastal nekak sičnik č na koncu in spremenil preveč prvotno ime. Istotako Novak, Skok, Mrak, Kosak, Medvešek itd. In kakor č in ž je tudi s prav trdovratno — Škerjanec, Škerbec, Šonc, Šturman, Ilijaš, Škrbec, Ščuka, Hreščak se ne dajo odgovarjajoče italijanski napisati. Le poglejte v razne tržaške imenike, na koliko različnih načinov se je skušalo že ta značilna imena napisati italijansko. In ravno obilica oblik dokazuje najbolje, da ni nobena še zadovoljiva. Ali pa mislite da je lepše da se piše Potočnik in Pogatschnigg, in da bo te črkove konglomerate (po nemškem načinu) kak Napoleon lažje čital kakor naše ime Potočnik? Da pa so to primki slovenskega izvora, bo povrhu že sam spoznal, ker mu je dovolj drugih dokazov za to ostalo.

In nič manjših težav ne povzroča italijanska grafika za Verh, Urdih, Mahnič, Slavec, Caharija, ker Werck, Ur-

dih, Machnig, Slaus, Zaccaria so prav nerodno spakodranke. In celo Škerj ali Besodnjak se navajata v knjigi naslovov (Guida) v peto različnih oblikah, kar ni nobena oblika splošno ugaljala. Torej je jasno, da romanska transkripcija ni uspela dojeti in tudi v bodoče ne bo mogla rešiti pravilno to vprašanje na taki podlagi. Treba torej drugega izhoda. Kakor so se Italijani navadili sprejemati brez pomisleka izvirno pisavo nemških, francoskih in angleških primkov (Goethe, Poincaré, Chamberlain) in se gg. Schanzer, Leicht, Heiland, Schuckert danes celo navajajo med najboljšimi italijanskimi rodoljubi, bi bilo čezeti iz mnogih razlogov, da se ohrani za tuje slovanske izvore tudi njihov moderni pravopis, ki ima že svojo znanstveno in kulturno priznanje, je docela enotno izpeljan in ni nikakor tako težak kakor si to predstavlja oni, ki ga opazuje le skozi motna očala raznih nesmiselnih predsodkov. Trebalo bi se le naučiti ali prisvojiti nekaj novih črk in kakor so bile mirno sprejete za tak slučaj zapadno-evropske glasovne posebnosti, tako ne bo prav nič zgubljenega na slovesu italijanske kulture, če se spoprijazni s slovanskimi glasovnimi in pismenimi novostmi. Nasprotno, namesto zahtevati od nas ogromno kulturno trte, bi sami le pridobili s svoje strani, če bi svoje znanje razširili tudi na to stran. In tedaj bo vsak izobražen Italijan pravilno čital in izgovarjal slovanske primke tostran in onstran meje, ker naša abeceda ni nikakoli umetna novotarija, nego odgovarja popolnoma stari posvečeni azbuki pred 1000 in več leti, in le Ljudevit Gaj jo je znal po češkem uzoru prikriti, pred 90 leti tudi za latinico na način, da je obveljala povsod, kjer se prihaja s slovanskim svetom v dotiko. In baš ta pojav nas opominja, da polagamo najtopleje na srce vsem činiteljem, ki se nameravajo baviti s pravopisom naših primkov, da naj ga smatrajo kot posebno kulturno lastnino novih pokrajin.

Doteknili smo se le vprašanja pravopisa in pokazali nemožnost tudi take — recimo — čisto zunanje italijanizacije slovanskih primkov. Toliko "Piccolo" kolikor "Popolo" pa zahtevata še druge stvari, nekako pravo vivisekcijo (živo rezanje) naših primkov, ki da se imajo kar preobraziti in prekasiti, tako da bi imeli takorekoč vsi Slovani v Italiji dobiti nove uradne primke. O teh "predlogih" bomo morda posebej spregovorili, a že gori navedeni momenti zadostujejo, da nam jasno pokažejo, kako je imela vlada prav, da ni raztegnila onega dekreta, ki je bil izdan za Poadižje, tudi na našo deželo. Pomen tega dekreta je orisal za nemško javnost italijanski poslanik na Dunaju v "Neue Freie Presse" od 6. t. m. Niti enega momenta, ki jih je navedel g. poslanik kot veljavne za Poadižje, ni v naših krajih.

Gospodarski in finančni položaj Italije

Volpijev govor v Genovi

GENOVA, 12. Danes zjutraj je prišel semkaj s posebnim vlakom finančni minister Volpi. — Podal se je takoj v trgovsko zbornico, kjer je imel pred številnimi zastopniki političnih in vojaških oblasti ter pred predstavniki bančnih, industrijskih in trgovskih zavodov kratek govor o gospodarskem in finančnem položaju Italije.

Finančni minister Volpi je med drugim izvajal sledeče: Velike množice italijanskega ljudstva gojijo največje zaupanje napram akciji, ki jo je pričela vlada za zboljšanje domače valute ter za gospodarsko osamosvojitve dežele. Zato tudi narašča od dneva do dneva število onih, ki vlagajo svoje denarne prihranke v državne blagajne, hranilnice ter v velike bančne zavode.

Proizvajalno delo v Italiji napreduje povsod z največjim uspehom in to nam potrjuje tudi dejstvo, da neprestano pada število brezposelnih v Italiji. Stara in nova industrijska podjetja si iščejo nadaljnjih tržišč za oddajanje svojih izdelkov. Pri tem jih v veliki meri podpira državni zavod za izvoz, katerega je ustanovila vlada pred enim letom. Fašistovska vlada in finančni ministri so zelo ponosni na italijanske proizvajalne razrede, ki s svojim vztrajnim delom dvigajo splošno blagostanje. Naglasiti moram, da bodo vlada in državne banke vedno nudile izdatno podporo vsem onim, ki ustvarjajo nova bogastva v deželi ter na ta način podpirajo započeto akcijo za gospodarsko osamosvojitve Italije.

Gen. Nobile — častni doktor nautičnih ved

Po cerimonijah v trgovski zbornici se je finančni minister Volpi v spremstvu oblasti podal na kr. univerzo, kjer je bil general Nobile imenovan za častnega doktorja nautičnih ved.

On. Mussolini prevzame poveljstvo

nad fašistovske milice v četrtak RIM, 11. V četrtak bo general Gonzaga predal prvemu ministru on. Mussoliniju vrhovno poveljstvo nad fašistovsko milico. Ob tej priliki bo Mussolini sprejel veliki raport poveljnikov posameznih con. Te generale fašistovske milice bo predstavljal prvemu ministru dosedanji poveljnik general Gonzaga. Nato bo imel fašistovski vodja kratek nagovor.

Mussolini pri svoji družini v Predappio

FORLI, 12. Vlada načelnik on. Mussolini je sinoči dospel semkaj v spremstvu kabinetskega načelnika Paoluccija. Potoval je inkognito. Na kolodvoru ga je sprejel mestni prefekt. Prvi minister se je nato podal v Predappio, da obišče svojo družino.

Reforma statuta fašistovske stranke

RIM, 12. (Izv.) "L'Impero" prinaša kratek uvodni članek, v katerem smatra reforma statuta fašistovske stranke kot zmago ekstremne smeri, ki jo on zastopa. Nadalje proslavlja omenjeni list absolutizem, ki se ga pa ne sme zamenjati s tiranijo. Omenjeni uvodni članek nosi naslov: "Kdaj bo odpravljen parlament?".

Arrestacija 12-letne deklice

ki je izvršila 17 tatvin

RIM, 12. Policijski agenti so danes aretirali dvanajstletno deklico Fernando Storta, ki je do sedaj izvršila nič manj kot 17 tatvin perila.

Seja jugosl. narodne skupščine

Zakonski odbor za proračun za l. 1926-27 izhoda finančnemu odboru

BEOGRAD, 2. (Izv.) Tekom današnjega dopoldne se je od 8. do 12. ure nadaljevalo posvetovanje ministrskega sveta. Ob 12.55 se je odpravil ministrski predsednik Ušonović v orienit-expresom do Mladenovca, od koder je z dvornim avtomobilom nadaljeval svojo pot do Topole, kamor je dospel ob 17. uri. V Topoli se nahajajoči jugoslovanski kralj, je ministrskega predsednika takoj sprejel v tajno avdienco. Baj kralj po Beogradu vesti in napoveduje, da je nameraval ministrski predsednik podati ostavko celokupne vlade. Te vesti, ki so po v nadaljnjem precej dvomljive, zatrjujejo, da je ministrski predsednik odpotoval v avdienco k kralju s trdnim sklepom, da poda demisijo. Po teh vesteh je bilo razpoloženje jako težavno, kar se radičevci baj nožeje ukloniti radičevskim pogojem. Ob 11. uri zvečer se je Ušonović povrnil v Beograd in se je pogotovo, da se ni vrnil s ostavko. Nastalo je seveda veliko presenečenje. Dobil pa je baj nalog, da še enkrat poskuša v ministrskem svetu najti izhod iz vladne krize.

Radi neprilicah dolgega pričakovanja ministrov se je danes otvorila seja narodne skupščine ob skoro polnoštevini udeležbi narodnih poslancev in ob nabito polni galeriji po 12. uri. Najprej so se predelale udanostne brzojavke narodne skupščine in njenega predsednika kralju ob priliki njegovega rojstnega dneva kraljevi in prestolonasledniku Petru. Predstali so se tudi razni ukazi o spremembah vlade tekom parlamentarnih počitnic. Nato se je prečital zakonski predlog o agrarnih zadevah v Dalmaciji, potem pa se predlog finančnega ministra o proračunu za leto 1926-27. Predlog je bil takoj izročen finančnemu odboru. Med drugim je bilo narodni skupščini tudi sporočeno, da sta radikalna poslanca Skatich in Petrović odložila svoja mandata.

Jugoslavija in Madžarska

«Pester Lloyd» o Ninčevih izjavah

BUDIMPEŠTA, 12. «Pester Lloyd» razpravlja o izjavah, ki jih je dal jugoslovanski zunanji minister dr. Mončillo Ninčič glede odnosov med Jugoslavijo in Madžarsko. List ugotavlja, da so te izjave na pravilo na Madžarskem najbolj vti. Vsekar pa so preuranjene vesti nekaterih inozemskih listov, ki so pisali, da so bili med beograjsko in budimpeštansko vlado že sklenjeni nekateri tozadevni dogovori.

«Pester Lloyd» zagotavlja, da je bilo na razgovorih v Ženevi ugotovljeno, da ni nikakih ovir za sklenitev arbitražne pogodbe med obema državama. Opaziti je tudi na obeh straneh mnogo dobre volje, ki kaže, da bosta obe državi kmalu uredili vsa še nerešena vprašanja.

Nekateri listi so pisali, da je dr. Ninčič govoril tudi o možnosti vstopa Madžarske v Malo antanto. «Pester Lloyd» tem trditvam ne verjame, kajti težko si je predstavljati, da bi se Madžarska priključila k zvezi, ki je bila sklenjena proti njej.

Vest, da bi bila Jugoslavija pripravljena dovoliti madžarski zunanji trgovini izhod na morje, je bila v vseh madžarskih krogih radostno sprejeta.

Romanska kraljica potuje v Ameriko

PARIZ, 12. Romunska kraljica Marija je danes odpotovala v Cherbourg, kjer se bo vkrcala na parnik «Leviathan», ki jo popelje v Ameriko. V Evropo se bo povrnila šele v decembru.

Čehoslovaki in železni kartel

PARIZ, 12. Zastopniki Čehoslovakijske težke industrije so se te dni posvetovali v Luxemburgu glede pristopa Čehoslovakijske k zapadnoevropskemu železnemu kartelu. Čehoslovakijsko težko industrijo bosta zastopala Sonnenschein in Loewenstein.

Amerika in Rusija

PARIZ, 12. Vprašanje priznanja sovjetske vlade je v Washingtonu spet prišlo na dnevni red. Za vzpostavitev rednih odnosov z Rusijo se potegnejo predvsem finančni krogi, pa tudi senator Borah deluje na tem. Ni še gotovo, kakšno stališče bo zavzel v tem vprašanju predsednik Coolidge, ki se je pred nedavnimi izrazil: Predno bomo priznali «de jure» sovjetsko vlado, da sovjeti priznajo vojne dolgovce.

Stalin proti opoziciji

MOSKVA, 12. Osrednji odbor komunistične stranke javlja, da je izročil sodišču voditelje opozicije, ki so kršili strankino disciplino: Zinovjeva, Trockija in Platakova. Imenovani bodo najbrže poslani v Sibirijo. Stalin zahteva izključitev Zinovjeva in Trockija iz komunistične stranke.

V mnogih delavskih centrih je prišlo do novih spopadov med večino in opozicijo. Aretirali so več delavcev.

Herriot in njegova stranka

PARIZ, 12. Herriot se je definitivno odločil, da bo odločil predsedstvo radikalne in radikalno-socialistične stranke in da bo tudi eventualno ponovno izvolitev odklonil. Med kandidati za njegovega naslednika so Caillaux, Malvy, Renault in sedanj notranji minister Barrant.

Rudarska stavka na Angliškem

LONDON, 12. Svet rudarjev v grofiji Leitchester je priporočil rudarjem, da gredo spet na delo. 60 odstotkov vseh stavkajočih se je glasom poročil vrnilo na delo.

LONDON, 12. Po sklepu rudarskega sveta v Leitchestru, da naj se rudarji vrnejo na delo, se je sedaj rudarski svet v Nottinghamu, da se bavi v vprašanju konference z lastniki rudnikov. Inicijativa za to konferenco je izšla od strani lastnikov rudnikov samih; po namerti lastnikov rudnikov naj bi se sklenila med njimi in rudarji pogodba na pet let.

Rud vihar na morju

Več ladij se je potopilo - Mnogo človeških žrtv

PARIZ, 12. Iz Haaga poročajo, da razsaja že par dni na holandskih obalah rud vihar, ki je povzročil že obilo škoda in zahteval tudi mnogo človeških žrtv.

Dve ribiški ladiji iz Katwyka sta se potopili; 24 ribičev je pri tem utonilo. Tudi neka druga ribiška ladja iz Vaardingena se je potopila. Na njej se je nahajalo triinajst mož, pa se nihče izmed njih ni povrnil.

Pri otoku Terschelling se je potopila norveška ladja «Guttorm Alstær»; posadko je rešil neki holandski parnik, ki je takrat vozil tam mimo. V istih vodah se je potopila tudi poljska ladja «Lisla»; dva moža od posadke sta utonila.

Zgodilo se je tudi več drugih nesreč. Neki parnik je zavozil v vlačica, ki se je potopil. 4 osebe so utonile.

HAMBURG, 12. Tukaj je divjal grozovit vihar kakor ga že ne pomnijo desetletja. Gladina Severnega morja je narasla za 3 m.

DNEVNE VESTI

Primki in logika

V današnjem uvodniku se sklicujemo ob koncu na izjave italijanskega poslanika na Dunaju kom. Auriti-ja o vprašanju primkov v Poadižju. V dopolnili naših izjav in pa v dokaz nesmiselnosti sedanjega propagande naj posamezniki se «Neue Freie Presse» vsebino teh izjav ki jih je podal kom. Auriti v pomirjenosti avstrijske javnosti. Najprej označa na kratko določbe onega kr. odloka, ki so v jedru sledeče: Le oni primki se bodo uradno spremenili, kateri so italijanskega ali latinskega izvora, a so bili pozneje izpačeni s tujimi pravopisom oziroma z dodatkom kakor ne-italijanske končnice. Dalje plemenitaki primki, ki označajo plemiške družine po krajevni imenih. Ker so se imena krajev spremenila, je jasno — pravi g. poslanik — da se morajo primerno spremeniti tudi taki plemenitaki primki. Le za ti dve vrsti primkov gre, in drugi neitalijanski primki se morejo spremeniti le na podlagi tozadevne prošnje posameznikov.

Iz tega odloka — je zaključil kom. Auriti — je jasno razvidno, da nameravana sprememba nekaterih tujih primkov ne pomeni italijanizacije vseh neitalijanskih primkov sploh.

Kakor naglašamo na drugem mestu, ni v slovanskem delu ne ene ne druge vrste primkov, ki se gori omenjajo. Mi Slovani nimamo ne plemenitaskih rodbin in tudi ne primkov, ki bi bili nekak italijanski ter potem poslovanjeni. Naši sodeželani italijanske narodnosti, ki so živeli prej s nami pod Avstrijo, vrlo dobro vedo, da so bile tako operacije izključene, zakaj vedno

Glasom vremenakih poročil postaja škoda, ki je nastala radi razmajažotege viharja, vedno večja. Škoda v Bisutu, St. Petru, Brunzblittelsonu je velika. V Kaitunu sta bila porušena dva mostova. V Ottendorfu je bil parnik «Odiseus» odtrgan od pritrjevališča in ga je valove poglalo na odprto polje.

Poplave in nalivi zadnjih dni

Kot smo poročali že včeraj, so bili zadnji nalivi v srednjem delu soške doline povod železniški nezdogi, ki se je dogodila med Avčami in Sv. Lucijo. Ker so se širile po Gorici vesti o smrtnih slučajih, smo s prvim vlakom poslali na kraj nezdode odposlanca, da se na mestu prepriča o stvari in točno poroča. Tam nam javlja:

V soboto zvečer krog 9. ure je začelo silno liti. Utargal se je bil oblak. Toda glavno grmenje se je razlegalo in se bliskalo višje gori po dolini v smeri baške doline. Vendar so vsled ogromne padavine takoj narasli potoki in reke in potocih v deroč hudournike tudi v vseh krajih severno od Kanala. Ljudje so z grozo poslušali silno ropotanje skalovja, ki ga je voda nosila s seboj v dolino. Soča je v hipu postala vsa umazana in je narasla do 3 metre nad normalo. V nedeljo, ko je bil na lico mesta naš odposlanec, se je še jasno poznalo, kako visoko je segala soška voda.

Cesta od Ročinja navzgor je bila v mnogih krajih popolnoma zasuta. V tem delu je namreč vsa vsekana v hrib in skalo. Potocih, ki jih ob navadnem času in jasnem vremenu komaj opaziš, padajo po skali skoro navpično na cesto ter se po občestnem jarku otekaajo v Sočo. Ta večer so tako narasli, da so padali preko ceste naravnost v vodo v močnih curkih, izpod katerih se je sipalo težje kamenje na cesto. Neki voznik, ki se je ta čas nahajal na cesti, si ni upal preko tega kamenitega dežja in je čakal do dne v tem nalivu in grmenju. Ker pa je bila na onem kraju cesta zasuta s skalovjem od vrha občestnega zida pa do nasprotnega brega v hribu v kotu 40 in več stopinj, ni mogel z vozom preko, ker bi sicer zdrsnil v Sočo ter se je vrnil po cesti proti Ročinju nazaj, a je bila cesta tudi tam zasuta. In je moral čakati, da so došli delavci vsaj za silo odstranili nanešen material. V nedeljo dopoldan po tej strani ni bilo mogoče voziti, a popoldan so že toliko stistili, da so vozovi in avti «preskakovali» te grče. Takih nanesenih sipin je bilo ob cesti vse polno. Voda je v več krajih drla preko njih po cesti, ki jo je na metre daleč razrila in pokvarila. Pri onem znamenju, ki stoji osamljeno ob poti kako uro od Ročinja, je bila cesta enaka grapi.

Zelo je narasel potok Ušnik, ob katerem stoji Valjavčev mlin, ki ga je voda v spodnjih prostorih napolnila in pokvarila več vreč moke. Zito, ki je slučajno bilo v kamnih, je voda odnesla. Sosedje, ki so prišli na pomoč, so znosili moko iz mlina. Potok je bil tako močan, da je prevračal skale v obliki m². — Njegov izvir je v čiginskem močvirju, ki je ta večer bilo zelo naraslo, da je voda segala skoro meter višje.

Potok je mimo Lašterjevih tako neusmiljeno bobnel in ropotal, da v hiši niso vsi noč spali.

Sklepamo po tem, da je višje gori v hribih bilo še huje in težje. Soča je nosila velika bremena drvi. Hribi so v mnogih krajih napokali ter nakazali plazove.

se je strogo pazilo na to, da so se primki pisali tako, kakor je odgovarjalo pravopisnim pravilom one narodnosti, h kateri je nositelj primka pripadal. Pač pa so Nemci pisali na nemški način krstna imena, kar je v vsakem pogledu kolikor toliko dopustno, ker so krstna imena individualna in ne kolektivna, skupna ali družinska imena.

Primeri kakor Benedetič, Gregorič, Lenardič, Fornazarič in drugi podobni ne dokazujejo nič. «Benedeto» je enostavno ona oblika, v kateri je prišel k Slovanom «Benedictus». Tudi danes imamo polno primerov, da se rabijo v pristno slovanskih krajih, kjer ni prav nobenega Italijana, italijanske oblike krstnih imen kakor Mario, Marko, Poldo, Beppi. Če bi nastali iz tih imen n. pr. na Pivki primki Markič, Poldič, Beppič itd., ne bi pač noben plemeniti človek začel dokazovati, da so bili to prvotno italijanski primki, katere so pozneje razni «presti» in «maestri» posilili in poslovanili. V resnici gre za organske tvorbe, ki so zgrajene popolnoma v duhu slovanskih jezikovnih pravil. Če bi veljalo stališče, ki ga zavzema «Popolo» in «Piccolo», potem bi smeli tudi židovski slonisti z vsi pravico zahtevati za židovski narod naše primke kakor Janežič, Lukežič, ki so po taki logiki brez dvoma hebrejskega izvora. Zato Janežič, Lukežič bi bi morali ravnotako biti pristni bivši Židje. Se le ko so prišli v pest kakega istrskega, kraškega ali gorkega fajmeštra, so obogatili za oni kraškano-slovanski —

Pa naj bo dovolji

PREVOZ PONESREČENIH ČEHOSLOVŠKIH LETALCEV V DOMOVINO.

Trupli čehoslovških letalcev Lhote in Volejnika, katere sta — kot znano — smrtno ponesrečila dne 8. t. m. na letališču Monte Celio pri poskusu za kupo Italija, sta bili včeraj prepeljana preko Vidma in Trbiža v Čehoslovasko. Krsti je spremljal čehoslovški polkovnik Kuneš, vojaški dojeljenec čehoslovškega poslanstva v Rimu.

V Trbižu je pozdravil pokojnika generalni konzul čehoslovške republike v Trstu g. Edvard Machaty.

Proti večeru je povorka nadaljevala pot preko Avstrije na Čehoslovasko, kjer se pripravljajo obema pokojnima junakoma velike pogrebne časti.

VEZENJE NA STROJ.

Prejeli smo v objavo: Več jih je, ki posedujejo šivalni stroj; pa žalibog jih je le malo, ki bi znale ta stroj temeljito izkoristiti z raznovrstnimi deli. Da se temu odpmore, si je nadela nalogo «Compagnia Singer» (šivalnih strojev v Trstu) ustanovljati podeželske «tečaje za vezenje na stroj».

Gospé in gospodične, katere znate ceniti važnost in potrebo «šivalnega stroja» v moderni družini, pristopajte k tečajem negledé na to, ali posedujete šivalni stroj «Singer» ali pa stroj kaké druge znamke, ali sploh nobenega.

V naslednjih mesecih se bodo vršili «tečaji» zaporedoma: I. v Baču na Pivki, II. v Knežaku, III. v Zagorju, IV. v Košanju ter dalje po vseh krajih v tem okrožju.

Za nadaljnje informacije se je obrniti na okrožnega zastopnika g. Vinkota Dobrila na Kozini, lahko pa tudi v teku tečaja direktno na gospodično učiteljico v kraju, kjer se bo nahajala.

KDO VE KAJ?

Pri elektrarni na Bači je zadnja poplava t. j. od dne 10. okt. 26 odnesla popolno leseno ogrado, ki se rabi za zabijanje pilotov. Ljudje so videli, da je voda nosila to ogrado še nepopolnoma mimo Sv. Lucije. Lastniki elektrarne prosijo vse one, ki morda vedo o tem kaj natančnejšega, da bi se jim proti odškodnini naznanilo, kje se eventualno to ogrado nahaja.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

12. 10. 1926.

Trg se je količinsko s razmerjem s večerajšnjim podvojil a s tem se ni dosegel priti srednje dobrih dni sezone. Danes je bil zastopan skoro izključno Kras in tržaška okolica.

Cene se ne izpreminjajo mnogo, kajti padec in dvig trga je skoro vedno sorazmeren z intenzivnostjo povpraševanja.

Krompirja je bilo danes precej, dokaj več zelja in malo fižola. Druga zelenjava mirna. Na sadnem delu so na prvem mestu češnje. Fiže se trdovratno drže cen. Lepe so tudi množice grozdja, ki pa ne živja posebnega zanimanja.

Cene na današnjem trgu:
Zelenjava: Radič 180—400; pesa rudača 70—100; šelen 140—220; krompir 50—65; malancane 180—260; paprika zelena 200 do 300; poper zelen (peperoni) 200—260; zelje belo 80—120; karfiljoli 100—120; vrzote 100—120; fižol v stročju —; fižol v stročju za luščenje svetlorumen 200—240; fižol nov 240—300; fižol v stročju zelen mali 300; grah —; paradiznik 60—100; čebula 40—80; česen 250.

Sadje: Češnje 60—100; breskve 200—600; fiže 60—100; grozdje 200—360; hruške 150 do 400; jabolka 100—200; tepke 200; Hmon 28—40 L za zabo.

SPORT

S. D. Adria

Jutri ob osmi uri zvečer naj se sdejejo v gostilni DKD pri Sv. Jakobu sledeči igralci druge čete: Kreševič, Počkaj Danilo, Kočič, Morel, Vrtovec I in II, Budihna, Tavčar, Micheluzzi, Stola I in drugi. Vrhu tega se vabijo še vsi tisti, ki ne igrajo še v drugih četah in bi imeli veselje do nogometa. Izvedelo se bo važne stvari. — Sp. vodja.

Sprejemam tudi prijave za vsako drugo panogo sporta. Posebno vabim težke atletе, da se tim prej prijavijo. Zakaj bodo kmalu izvedeli. — Sp. vodja.

Danes odborova seja v navadnih prostorih. Naj nihče ne manjka!

POKRAJINSKI ODBOR V GORICI

Uradno poročilo seje z dne 6. oktobra

Kakor je bilo objavljeno v uradnem poročilu zadnje seje, so vsi sportniki prosti do 31. oktobra t. l. Do tega dne morajo vsa sportna društva v področju Pokrajinskega Odbora izvršiti delo verifikacij novih kot starih sportnikov. Po 1. novembra se pričnejo prvenstvene tekme, od katerih bodo izključene vse one čete, ki ne izvrše gornjih predpisov.

Tekom oktobra priredi Pokrajinski Odbor vrsto sportnih prireditev, in sicer se pričnejo: Dne 24. oktobra nogometne tekme za krasno kupo, katero je velikodušno daroval P. O. g. Šuligoj Jakob, za kar naj mu, bo tem potom izrečena iskrena zahvala.

Dne 31. oktobra se bo vršil na solkanem igrišču lahko-atletski meeting s krasnimi darovi za zmagovalce.

Istega dne se bo vršila kolesarska dirka po progi, kot bo sporočena po tehničnem komisariju.

P. O. opozarja še sedaj vsa društva, da mu nemudoma sporočijo, katerih prireditev se nameravajo udeležiti in s katerimi sportniki. Udeležujoča se društva bodo na splošno morala zadostiti vsem pogojem, kot bodo določeni v posameznih poslovniških tehničnih komisarijev, ki bodo priobčeni v «Edinosti» v najkrajšem času. — Dr. Gruđen, preds.

Iz tržaškega življenja

Nezdrava parna kopel.

Sledeč nasvetu zdravnika, ki ji je predpisal parno kopel, je 54-letna Maria D'Udine, stanujoča v ulici Riborgo št. 17, snoti postavila v svoji sobi na stolico umivalnik, nalila vanj vrele vode ter se pričela greti nad paro. Pri tem opravilu se je ženaka nehote tako nerodno okrenila, da je prevrnila umivalnik; krop je pljusnil vsenaokoli in D'Udinevo hudo oparil po spodnjem delu života in stegnih. Domači, ki so prhiteli na njene obupne krike, so poklicali na lice mesta zdravnika rešilne postaje. Po prvi pomoči, je bila D'Udineva prepeljana v mestno bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti — ako ne nastopijo kaké komplikacije — najmanj tri tedne.

Kolesarjeva nezgoda.

17. letni Ludvik Škabar, stanujoč v Velikem Repnu št. 41, se je včeraj popoldne odpravil s kolesom na Opčine. Proti koncu poti je Škabar, ki je bil v polnem teku, zavozil na gramoz in ker je radi tega izru-

bil za hip oblast nad kolesom, je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod kolenom. Nesrečni mladenič je dobil prvo pomoč od tamošnjega okrajnega zdravnika, nakar je bil prepeljan v mestno bolnišnico.

Po pojasnilu so prišli...

Predvčerajšnjim jutraj so prišli v tobakarno Jakoba Margaria na trgu Unità trije mladeniči, med katerimi je bil brat nekega uslužbenca, ki ga je Margaria te dni odpustil iz službe. Mladeniči so prišli — kakor so sami povedali — vprašati lastnika tobakarne za vzroke omenjene odpustitve. Toda pravi namen njihovega obiska je bil očitno precej drugačen, kajti med trojico in Margario je kmalu prišlo do živahnega prepiranja in naposled je eden izmed mladeničev, po imenu Hermijn Borghesi, začel obdelovati lastnika s pestmi. Ko se mu je zdelo, da ga je dovolj premaknil, je razbil par šip ter jo hotel nato odkuriti. Toda dva policijska agenta, ki sta prihitela na hrup, sta ga aretirala in odvedla na policijski komisariat v ulici Sanita, kjer je bil zasiljen, Margaria, ki je zadobil več hudih bunk, ozdravljivih v približno 15 dneh, je dobil prvo pomoč v bližnji lekarni.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Oškodovanim po poplavi

sporočamo, da se na vseh občinah nahajajo listine trg-obrtne zbornice v Gorici za seznam poškodovanim po povodnji ter nastale škode. Vsakdo naj gre nemudoma na občino kjer se vpiše v seznam in naznani nastalo škodo. Izkoristite pomoč, ki jo nudi zbornica.

Vlaki proti Podbrdu.

na progi Gorica-Podbrdo je bil včeraj znova razporejen pravični voznik red. Vlaki vozijo v redu, le tovrstni promet ni še vzpostavljen v celoti.

KOMEN.

Blagosloviljanje zastave in obisk prefekta. V nedeljo dne 10. t. m. ob 9.30 je prišel prefekt v našo občino v spremstvu raznih odličnih oseb. Tukajšnje občinsko načelnštvo se je bilo že dan poprej pripravilo na slovesni sprejem. Zbrano občinstvo in razna zastopstva so čakala na trgu. Poteštat je sprejel dolga prefekta in mlada deklica ga je nagovorila ter mu podarila šopek cvetja. Nato so se vsi napotili v cerkev, kjer se je blagoslovljena zastava izročila karabinirjem. Govoril je tudi prefekt sam. Po končani slovesnosti se je razvil spreved od karabinirske postaje do nekdanje telovadnice, kjer se je vršil običajni banket. O pol dne se je odpeljal prefekt iz naše občine.

VOJSKO.

Naš novi poteštat.

Po dolgem pričakovanju novega poteštata in ugibanju, kdo bo postavljen izmed treh kandidatov: ali bivši župan ali obč. tajnik ali italijanski učitelj, smo naposled dočakali imenovanje. Imenovan je dosedanj župan g. Peter Vontčina.

Od novega poteštata pričakujemo, da bo kot dolgoleten župan, kateremu so znane vse težnje naše občine, znal voditi krmilo iste v dobrobiti občini sami in vsem občanom. Upamo, da bo vodil upravo s prednostjo in veseljem, imajoč pred očmi samo en cilj: blaginjo svojih občanov.

S tem pozivom se obračamo nanj v trenutku njegovega imenovanja za poteštata.

SV. LUCIJA.

Obloška žrtve zadnje povodnji.

Danes dopoldne so potegnili iz Soče pod postajo utopjenega moškega, starega kakih 35 let, bolj slabo oblečenega in dobro ohranjenega, kar kaže, da ni bil dolgo v vodi, o katerem pa se ne ve nikakih podrobnosti in osebnih podatkov. Mislili se, da ni domačin. Bil pa je žrtve te zadnje povodnji. Lekti ta hip na d. bregu Idrijce, je brez srca, ima le hlače in čevlje. —

TOLMIN.

Tu pri nas se je ustanovila četa fašistovske milice. Došel je že poročnik in tudi miličnikov se je že par nabralo. Menda jih je do sedaj kakih 7. Ko se vse uredi, bomo o tej novi stanici drž. milice v naših krajih poročali obširneje.

Tolminske gospodinjice toliko čez pomankanje dijakov; kar jih je letos novih, so zvečine v škodnikovem zavodu, mnogo onih pa, ki so bili prejšnje čase tu, je odšlo na druge zavode. In dijaki so bili v Tolminu glavni postranski zaslužek, ki so ga naši tržani imeli. Vemo, da jih bo vsako leto manj, zato pa se tega bojimo.

AVOČ.

Neurje zadnje sobote.

V soboto zvečer, takoj po 9. uri se je celodnevno deževno vreme, spremenilo v orkansko bešenje, ki je bilo sicer kratko, ali je vendar napravilo mnogo strahu in škode ljudem. Neurje, ki po navadnem opazovanju prihaja čez Sočo od beneške strani, se je privleklo ob Kanalskem Vrhu proti Levpi, kjer je potoma bičalo že večkrat bičane kraje v tem letu.

V vasi Avče, in sicer nižji del pod cerkvijo, in ob vzhodju stoječe hiše, bi v slučaju za par minut daljšega razgrajanja ne-

vihte slabo naleteli ljudje. Brez pretiravanja — bilo bi lahko porušeni več hiš.

Ob blisku, v strašni temi, se je videlo, kako je voda drla po senožetih in po cesti navzdol, ki vodi k Mariji Snežnici Nadvče.

Ta cesta, ki je že prej bila v takem stanju, da je bilo življenje na vozu ali avtomobilu v nevarnosti, bo kmalu tudi za pešce neoparabna. Radi nevarnosti kanalizacije, ki izza povojnega časa ni bila še dotaknjena, so poti v Avčah ob nalihih kot struge hudournikov.

Enaka sreča je bila tudi za vse mlinarje in stanovalce ob potoku Avčku, da neurje ni zavzelo širšega obsega. Medtem ko je Gor. Avček bil skoraj normalen, je voda v Dol. Avčku narasla za 2 m nad normalo v teku 50 minut. Stari ljudje ne pomnijo takega neurja. Vsi brez izjeme, posebej mlinarji trpijo veliko škodo. Na njive in senožeti je voda nanesla grušč, a odnesla je dobro zemljo. Povsod so poti razorožene in nasute z gruščem, promet je nemogoč. Se par takih nalivov, naša zemlja postane kras, a ljudje navadni bajtarji.

IDRIJA

Jesensko zasedanje izpitov na tuk realki.

Poročali smo že, da je jesensko in zadnje zasedanje izpitov na tuk. bivši realki začelo mesto 21. septembra cel teden pozneje radi odložitosti g. komisarja ter se je zaključilo 7. t. m. — Predsednik komisije to pot ni bil več prof. Lorenzoni ampak prof. Kurschen iz Gorice. Ostala izpraševalna komisija pa je bila sestavljena iz učnih moči zadnjega razreda.

K izpitom se je prijavilo 27 kandidatov. Izmed teh je 13 rednih učencev zadnjega razreda, ki imajo ponavljalne izpite in 14 privatistov, dočim jih 7 ni bilo pripuščeni k maturi.

Izid teh izpitov je dokaj klaverno. Izmed 13 rednih kandidatov jih je izdelalo 7, a padlo jih je 6. Izmed privatistov pa so izdelali štirje, a padlo jih je 10. To je slika, h kateri ni potreba nikakega komentarja.

BORZNA POROČILA.

Trst, 12. oktobra 1926.

Amsterdam 960, Belgija 67.50, Francija 69.75, London 118.75, New York 24.40, Spanja 360, Svica 475, Atene 31.50, Berlin 585, Bukarešt 12.50, Praga 72, Ogrska 0.0340, Dunaj 345, Zagreb 43.35.

Uradna cena zlata (11. X.) 475.96.

Vojnoškodninske obveznice 68.30.

Naročite in širite

„EDINOST“

ZAHVALA

Ob priliki prerane izgube naše nepozabne mame, babice, tašče, sestre, gospe

Ivane Mlakar

izrekamo našo najtoplejšo zahvalo preč. g. župniku Vilharju, darovalcem prekrasnih vencev, vsemu nebrojnemu občinstvu, ki je ranjko spremilo na njene zadnje poti, ter vsem tistim, kateri so nam stali na strani in lajšali našo neizmerno bol v dokaz iskrenega sožalja in sočutja.

SENOŽEČE, 12. oktobra 1926.

(1060)

Žalujoča družina Mlakar in ostali sorodniki.

NAZNANILO.

Centenim odjemalcem uljudno naznanjam, da bom odprl v dneh svojo dobro znano manufakturno trgovino

FRANCESCO KNEZIC

Trst, Corso Garibaldi 24

z bogato zalogo blaga popolne novosti in po konkurenčnih cenah.

Z drugo objavo bom naznanil dan odprtja in cene. (1059)

TRGOVINA

„FERRAMENTA MADILE“

družba z o. z.

TRST, Via Carducci 22 (vogal Via Chiozza)

Velika izbira železnin in drugih kovin

Specijaliteta: Potrebščine za obrtnike in rokodelce. Orodje za poljedelce. Ključavnice za vrata, okna, pohištvo i. t. d.

PODLISTEK

JULES VERNE:

(135)

Skrivnostni otok

Naslednjega dne, 12. novembra, so Cir Smith in tovariši začeli zopet upati. Herbert se je prebudit iz dolgotrajne nezvesti. Odprl je oči, spoznal Cir Smitha, poročevalca in Pencroffa ter zašepetal nekaj besed. Kaj se je z njim zgodilo, ni vedel. Povedali so mu in Gedeon Spilett ga je prosil, naj bo popolnoma miren, ker samo tako je njegovo življenje iz nevarnosti in se mu rane zacelijo. Sicer pa ni Herbert skoraj nič trpel in neprestano obnavljanje mrzle vode je skoraj popolnoma ustavilo vnetje. Neizgovorno gnojenje je pravilno nastopilo, mrzlica ni rastle in upali so, da bo teška ranitev prešla brez nesreče. Pencroffu se je srce polagoma umirilo. Bil je podoben usmiljeni sestri, materi ob postelji bolnega otroka.

Herbert je zopet zaspal, toda njegov spalec je bil zdaj mirnejši.

Recite mi še enkrat, da imate upanje, gospod Spilett, je prosil Pencroff. Recite, da boste rešili mojega Herberta.

— Da, rešili ga bomo! je odgovoril poročevalce. Rana je sicer resna, morda je krogla celo preluknjala pljuča, toda taka rana ni vselej smrtna.

— Bog vas usliši! je rekel Pencroff. Razumljivo je, da niso imeli naseljenj v štirindvajsetih urah svojega bivanja v staji nobene druge misli razen za Herberta. Niso se brigali ne za nevarnost, ki jim je utegnila groziti od kanjenec, če bi se vrnil, ne za previdnostne mere.

Zdaj pa, medtem ko je Pencroff čul ob bolnikovi postelji, sta se Cir Smith in poročevalce menila, kaj bi bilo napraviti.

Najprej sta preiskala stajo. O Ayrtonu ni bilo sledu. Ali so ga njegovi bivši tovariši seboj odvlekli? Ali so ga presenetili v staji? Ali se je upiral in podlegel? Zadnja domneva je bila zelo verjetna. Ko je Gedeon Spilett preplezal palisadni plot, je zagledal anaga izmed slojencev, katero

je Top divje zasledoval, kako je bežal po južnem pobočju Franklinove gore. Brez dvoma je bil eden med onimi, ki so se rešili iz razbitega čolna. Tudi po Ciru Smithu ubiti mož, katerega truplo so našli zunaj plota, je bil iz tolpe Boba Harveya.

Staja ni utrpela nikake škode. Ker so ostala vrata zaprta, se črede niso porogubile v gozdove. Tudi ni bilo sledu o kakšnem boju, ne pri hiši ne pri plotu. Pač pa je izginila Ayrtanova zaloga municije. «Nesrečnega so bržkone iznenadili, je dejal Cir Smith, in ker se je branil, je bržkone podlegel.

— Da, bojim se, da je tako, je dejal poročevalce. Pozneje so se podležli nastanili v staji, kjer so našli vsega v izobilju, a ko smo se mi približali, so zbežali. Jasno je, da takrat ni bilo več Ayrtona tu.

— Morali bomo preiskati gozd, je rekel inženir, da se rešimo teh zločudev. Pencroff se ni varal v svojih slutnjah, ko je dejal, da jih je treba preganjati kakor divje zveri; to bi nam bilo prihranilo marsikatero nesrečo.

OHLE

začne danes
SEMNJ
IZDELKOV

za jesen in zimo
Nudimo najnovejše vzorce, izdelane iz najboljšega blaga, v modernih barvah in popolnem kroju po reklamnih cenah.

Nekateri primeri:

Volnena obleka, enotna barva, moderna jako elegantna . . . L 50

Razven navedenih primerov imamo velikansko izbero najmodernejših, pariskih in domačih izdelkov, kakor n. pr. promenadnih in večernih oblek, plaščev in kožuhov, klobukov in drugih potrebščin.

Volnena obleka, črte bayadere, jako eleg. L 68

OHLE

Princesse voile, volna z robom chine . L 125

Princesse blago melanage, novost . . L 75

Obleka Jumper, vez. bluz, krilo plisse L 295

Obleka Jumper, volnena, škotska, praktična moderna . . L 80

OHLE

Klobuk, naše delo L 29

Piašč, volnen, fant, reklamni tip L 160

Entoucas . L 42

Pullover barve fantazija ovrtniki, zapestniki, muflon . . L 38

Piašč iz same volne, debel, eleg. kroj L 295

Piašč velour, volnen, enotna barva . . L 195

OHLE

Piašč iz volnenega blaga, pepita, ovrtnik in zapestnika iz kož. L 325

Piašč covercoats angleški . . . L 245

Piašč iz kožuhovine, lapin, rasé, rekl. tip L 980

NAROČILA ZA DEŽELO

se izvršujejo točno proti povzetju ali plačilu vnaprej. Navesti je treba: številko vzorca, dolgost obleke, prsni in bočni obseg.

OHLE